॥ श्रीः ॥

॥ पितुरुपदेशः ॥

चिन्तितं मनसा यद्यत्तन्मा वचसि योजय ।
मा वा मनीषां विषमां कर्मणा परिणामयेः ॥ १

सुखसंगमनीयेन त्वया भाव्यं च सर्वथा ।
नैतल्लघुतया दूष्यं प्राकृतोचितया क्वचित् ॥ २ ॥

वृणीष्व सुहृदः कामं सुपरीक्षितसौहृदान् ।
अयोदृढस्नेहदाम्ना बधानात्मनि ता नथ ॥ ३ ॥

तथाऽप्युपेतमेकैकमप्राप्तानुभवं नवम् ।
मित्रत्वेनावलम्ब्य त्वं मा निपीडय ते करम् ॥ ४

जागरूको भवाऽऽवेशे रणायात्र प्रविश्य तु ।
तद्धुरं वह पर्याप्तं यथा जागर्त्यरिस्त्वयि ॥ ५ ॥

कर्णमर्पय सर्वत्र स्वल्पेभ्यस्तु वचस्तव ।
विश्वेषां मतमादेहि नियच्छान्तः स्वनिर्णयम् ॥ ६

विभवार्हं महार्घं च नाऽतिचित्रमनुज्ज्वलम् ।
परिधेयं त्वया वस्त्रं वस्त्रं पुंसां हि शंसकम् ॥ ७

HIS MAJESTY KING GEORGE V, EMPEROR OF INDIA.

ज्या मार्जयत्यात्मगुणै रनर्घैं र्ज्यार्जोयमेवेति च तद्वदन्ति ।

Vide Sloka 23, p. 13.

॥ श्रीः ॥

लघुकाव्यमालिका

द्वितीयो गुच्छकः

पांडुरंगी रामचंद्राचार्येण

संकलितः

समरशान्तिमहोत्सवः

पुरुषदशासप्तकम्

सुमनोमनोरथः

पितुरुपदेशः

साधुवादमञ्जरी च.

मद्रास्

का प्रिण्टिङ् मुद्राक्षरशालायां मुद्रयित्वा प्राकाश्यं नीता.

1924

IN MEMORY

OF

MY MOTHER

ERRATA.

Page.	*For*	*Read*
9 bottom	occation	occasion
18, line 14	buble	bubble
27, sloka 6	देहि	धेहि
30, II sloka 4	पूजति	अर्चति
30, III sloka 1	मद्वो	मन्दो

PREFACE.

The warm approval accorded to my ambitious venture in the domain of Sanskrit Poetry in the shape of the first number of the 'Laghu Kâvya Mâlikâ Series' by the friends, critics and students of Sanskrit and their kindly advice to me to keep on my road as it may become 'a means to bring East and West intellectually nearer together', have mainly contributed to the outcome of this the second number of the series.

There is also another consideration none the less important. The woeful neglect into which Sanskrit learning and teaching has fallen now-a-days in our schools and colleges, has also spurred me on in my attempt of this kind. My experience of about five years as a Sanskrit Lecturer in the first grade college at Kumbakonam has convinced me that one of the reasons for such neglect on the part of our students is that the subject is made unattractive and unpalatable to them on account of its being virtually kept aloof from joining hands with their all-absorbing English Language and Literature.

When a Sanskrit verse such as

'याच्ञा मोघा वरमधिगुणे नाधमे लब्धकामा'

(Kalidasa.)

is presented side by side with

'Better have failed in the high aim, as I,
Than vulgarly in the low aim succeed—'

(R. Browning—The Inn Album.)

or 'निःस्वो भक्त्या क्षमापयेत्' with

'Evermore thanks, the exchequer of the poor'

(Shakespeare, Richard II);

or when a few choice extracts from the master minds of Western Literature such as Shakespeare and Milton (preferably from the prescribed Text-books for the year) rendered or adapted in Indian setting are set as exercises, the students enjoy Sanskrit immensely and well and are scarcely obsessed with the idea that they should go through the drudgery of Sanskrit in order to please their professors and to pass their examinations.

Such being the case, these compositions, some of which were written for class use and published in the college journal, will, I trust, contribute their own mite, however small, in creating in the minds of our youths an ardent and unflagging desire to make their own and to make a comparative study of the rich and vast treasures bequeathed by our ancestors in Sanskrit, the gem of all the languages, the language of the Gods. And finally, if my attempts could, in any way, help to make it possible for the soul of the language—which of course never dies—to take a new birth and live, in some respects at least, the vigorous life of

PEACE CELEBRATIONS IN INDIA.

THE KING'S MESSAGE.

THE signing of the Treaty of Peace will be received with thankfulness throughout the British Empire. This formal act brings to its concluding stages the terrible War which has devastated Europe and distressed the world. It manifests the victory of ideals of freedom and my people's joy and thanks-giving and I earnestly pray that coming years of peace may bring to them ever increasing happiness and prosperity.

Vide Verses 33 to 36 on pages 15 and 16.

॥ श्रीः ॥

॥ समरशान्तिमहोत्सवः ॥

अथोपविष्टं श्रमहारिमञ्चे
ध्यायन्तमुर्व्यां समरात्समुत्थाम् ।
शुचं च चिंतां च रुजं च शान्तिं
निद्रा शनै र्मां निभृतं सिषेवे ॥ १ ॥

स्वप्ने मयाऽदृश्यत काप्यभिख्या
पुरीं समालिंग्य समं समन्तात् ।
विराजमाना रजनीविरामे
स्फुरत्प्रभेवेन्द्रदिशामनूरोः ॥ २ ॥

एकत्र रेजु र्जयकेतुमाला
एकत्ररेजु र्जयतोरणौघाः ।
एकत्र रेजु र्जयपण्यशाला
एकत्र रेजु र्जयचित्रदीपाः ॥ ३ ॥

* Read on the occation of the Peace celebrations on the 19th of July 1919, at the Sanskrit College, Mylapore, Madras.

क्वचिद्रणा राजपथेषु यूनां
    क्वचिद्रणा श्चारुविलासिनीनाम् ।
क्वचिच्च हर्षावृतबालकानां
    संचारिणां यानजुषां क्वचिच्च ॥ ४॥ (युग्मम्)

बालोऽथ कश्चिध्दृतचारुवेषो
    हर्षो महान् कोऽयमिवेति पृष्टः ।
उक्त्वोच्चकै 'ज्यार्ज ! जयेति' शब्दं
    वक्तुं परं नैव शशाक हर्षात् ॥ ५ ॥

ततो मुदाऽसौ बहुशो ननर्त
    प्रहस्य चिक्रीड च कन्दुकेन ।
स्वच्छंद मुच्चैश्च जगौ जगाम
    ननर्त चिक्रीड जगौ च भूयः ॥ ६ ॥

पार्श्वस्थिता काऽपि जगाद बाला
    मंजुस्वना सस्मितगंडलेखा ।
ज्यार्जेन नश्शत्रुरजय्यवीर्यो
    जिग्ये किलेत्युत्सव एष भाव ! ॥ ७ ॥

संवक्तुकामेव वचस्तदेव
    विद्युत्पताका घननीलराजिः ।
निसर्गगंभीरतरस्वनेन
    ननाद भेरीनिनदानुकारम् ॥ ८ ॥

विहंगमानां हृदयंगमां च
गिरं पुरोधाय निपूर्य वंशान् ।
ववौ प्रगायन्निव वायुरस्य
ज्यार्जस्य कीर्तिं जयशब्दपूर्वम् ॥ ९ ॥

मुदुस्वनैश्चत्वरवृक्षलीनै
र्भृङ्गैश्चकांक्षे पदवी प्रजानाम् ।
अन्योन्यसंभाषणनिर्वृताना
मुत्पश्यतामुत्सवकौतुकानि ॥ १० ॥

ततो मनांसि प्रसभं जनानां
निवर्तयन्ती विषयान्तरेभ्यः ।
अदर्शि दूरे स्फुटवर्णचिह्ना
कृप्तव्यवस्था जयकेतुमाला ॥ ११ ॥

तत्रोपरिस्थं मृगराजचिह्नं
ज्यार्जस्य केतुं तममंस्त लोकः ।
शिखामणिं रूपमिवाप्तवत्या
जयश्रियो भूतहितेरतायाः ॥ १२ ॥

अन्वागमंस्तत्परमन्तरंग-
भक्ता नृपेन्द्रे च तथेश्वरे च ।
स्नातानुलिप्ता धृतशुद्धवेषा
विशुद्धगात्राः परिशुद्धसत्वाः ॥ १३ ॥

वीणामृदंगप्रमुखै स्सुवाद्यै
स्सन्मंगला श्श्रोत्रसुखा स्सुगीतीः ।
जयोत्सवांका श्चतुरार्थपुष्टाः
पुनः पुनस्ते जगुराऽऽत्मतृप्तेः ॥ १४ ॥

"स्थाने यदाहु र्भगवंस्त्वमेव
प्रभुश्च्युतिं प्राप्तवतीह धर्मे ।
त्रातुं सतो हन्तु मपीतरांश्च
जयोत्सवोऽसौ कथमन्यथा स्यात ॥ १५

"चतुर्षु वर्षेषु शनैर्गतेषु
युद्धेन दूनाऽपि जिजीव पृथ्वी ।
त्वय्येकभावा नलिनीव भानौ
नैशेषु यामेषु तुषारखिन्ना ॥ १६ ॥

"स्वातंत्र्यदर्पेण तु यो नृपाणा
मादिश्य पूर्वं गुरुपारतंत्र्यम् ।
तदर्थसिध्यै भवतस्तदैच्छ-
न्निपातितश्शत्रुरसौ मुदे नः ॥ १७ ॥

"तन्मर्दनेऽस्मन्नृपसार्वभोम
स्त्वयाऽधिकारी सुवृत स्सुवृत्तः ।
तमोविभेत्तुः पदवीमनूरोः
किमर्पयत्यन्यत उष्णतेजाः ॥ १८ ॥

"उपप्लुतेषु प्रसभं जनेषु
देशान्तरेषु प्रतिपक्षवर्गैः ।
महीधराः केचन वीक्षमाणाः
तस्थु रसनाम्ना खलु निर्विशेषम् ॥ १९

"युद्धाय केचित्प्रययुस्तदन्ते
प्राङ् निश्चला हन्त! यथा तटस्थाः ।
उपेक्ष्य पूरेण समुह्यमानं
तमेव तीरंगतमुद्धरन्तः ॥ २० ॥

"ज्यार्जस्तु सामन्तनृपैस्समेतो
न तत्र किंचित्प्रमुमोह धीरः ।
यथोपरागे सहसाऽभिपन्ने
नक्षत्रवृन्दैस्सहितस्सुधांशुः ॥ २१ ॥

"राजा ततो न स्समरान्निवृत्तो
विनिर्गतो राहुमुखाच्च राजा ।
उभावपि ज्यां वशमानयन्तौ
मिथो जगत्यामुपमानभूतौ ॥ २२ ॥

"ज्यामार्जयत्यात्मगुणैरनर्घै
र्ज्यार्जोयमेवेति च तद्वदन्ति ।
तत्पंडितानामपि योगरूढ्यो
र्भूयो बलीयस्त्व उदेति शङ्का" ॥ २३ ॥

ततो ययुः पंचषवर्षबाला
विनोदशस्त्राणि समुद्वहन्तः ।
सगर्वमुर्वीतलमाचरन्तः
सद्यो विनेष्यन्त इवारिसंघान् ॥ २४ ॥

कृत्वाऽपरे वक्षसि राजदंप-
त्यालेख्यराजद्ध्वजराजिमीयुः ।
प्रदर्शयन्तः किल राजभक्तिं
निरन्तरायां हृदिरूढमूलाम् ॥ २५ ॥

सर्वेऽपि बाला विविधानि भुक्त्वा
खाद्यानि दिव्यानि यथेच्छमेव ।
आत्मस्वभावोचितमाचकांक्षु
र्जयोत्सवस्यागमनं च नित्यम् ॥ २६ ॥

ततः परं सूर्यमरीचिकल्पा
स्संग्रामवीरा स्सहसाऽभिजग्मुः ।
आलोक्यमानाश्च भियोग्रभावा
दरिंदमत्वाच्च मुदा वधूभिः ॥ २७ ॥

प्रतिनिधिरथ राज्ञः प्रादुरासीत्सदारो
द्विरदनवरपृष्ठे मंटपान्तोपविष्टः ।
अवनिपतिमहिष्यो श्चित्रमङ्के निधाय
हृदि मुदमतितन्वन् संगतानां जनानाम् ॥ २८

सर्वेऽप्यथैते जयतोरणाङ्कां
 सभामभीयु र्नवानिर्मितांच ।
अमुञ्चदाग्नेयमहायुधं च
 शताधिकैकाङ्कितगर्जनानि ॥ २९ ॥

सद्यो निषण्णा विनयेन तत्र
 सुखेन मौनेन यथोचितेन ।
प्रतीक्षमाणाः सकला अभूवन्
 ते चक्रवर्तिप्रातिनिध्यनुज्ञाम् ॥ ३० ॥

कालने चैतेन गभस्तिमाली
 दिशं प्रतीचीं गतवान् व्यलोकि ।
राज्ञे प्रजाभिः प्रहितोऽनुरागा
 ज्जयोत्सवेऽनर्घ इवोपहारः ॥ ३१ ॥

प्रभुस्तदोद्दीपितचित्रदीपे
 भित्तिप्रफुल्लप्रतिबिंबचित्रे ।
स मंटपे वाक्पटुराशशंस
 संदेशमुर्वीश्वरतोऽभियातम् ॥ ३२ ॥

“अंगीकृतं संगरशान्तिपत्रं
 प्रत्यर्थिभिः संप्रति चास्मदीयैः ।
सर्वात्मना खल्वभिनन्दनीय
 मासागरादाङ्गलमंडले नः ॥ ३३ ॥

"अनेन कार्येण च साधितेन
समापितं हन्त दुरन्तयुद्धम् ।
यूरोपमारोप्य महाविपत्तौ
दुःखावशेषामकरोद्यदुर्वीम् ॥ ३४ ॥

"निर्वक्ति चैतद् भुवने जनाना
मात्मेशतायाः स्थितिमच्युतां च ।
ममाऽपि तन्मात्ररतप्रजानां
फलं च हर्षस्य च नम्रतायाः ॥ ३५ ॥

"सिद्धार्थनामन्यखिलार्थदात-
र्यब्देऽभिपन्ना समरस्य शान्तिः ।
सौभाग्यमागामिकमासु पुण्या
दस्मासु दैवेन भुवोऽर्पितायाः" ॥ ३६ ॥

उच्चैरुक्त्वाऽखिलजनमनःखेदनोदानुकूलं
तंसंदेशं प्रतिनिधिरसौ सार्वभौमस्य तस्य ।
वक्तुं किंचित्स्वयमपि वचो यावदेवोत्सुकोऽभूत्
हन्त! भ्राता मम कुतुकवानुत्सुवेऽबोधयन्माम् ॥

स्वप्नमाहुरयथार्थमूलकं
तं पुनर्जगति सत्य इत्यपि ।
वर्ततां तदुभयं पुरीत्वभूत्
सर्वतोऽपि रुचिरा यथोदितम् ॥ ३८ ॥

THE SEVEN AGES OF MAN.

All the world's a stage,
And all the men and women merely players :
They have their exits and their entrances ;
And one man in his time plays many parts,
His acts being seven ages. At first the infant,
Mewling and puking in the nurses' arms.
And then the whining school-boy, with his satchel,
And shining morning-face, creeping like snail
Unwillingly to school. And then the lover,
Sighing like furnace, with a woful ballad
Made to his mistress' eyebrow. Then a soldier
Full of strange oaths, and bearded like the pard,
Jealous in honour, sudden and quick in quarrel
Seeking the buble reputation
Even in the cannon's mouth. And then, the justice
In fair round belly with good capon lin'd
With eyes severe, and beard of formal cut,
Full of wise saws and modern instances ;
And so he plays his part. The sixth age shifts
Into the lean and slipper'd pantaloon,
With spectacles on nose, and pouch on side,
His youthful hose well sav'd, a world too wide
For his shrunk shank ; and his big manly voice,
Turning again toward childish treble, pipes
And whistles in his sound. Last scene of all,
That ends this strange eventful history,
In second childishness and mere oblivion,
Sans teeth, sans eyes, sans taste, sans everything.

SHAKESPEARE. *As You like it.* ACT II 7

॥ श्रीः ॥

॥ पुरुषदशासप्तकम् ॥

मन्ये कृत्स्नं जगदिदमतीवाद्भुता रङ्गभूमिः
रङ्गः पात्राण्यपिच सकलाःपूरुषा योषितश्च ।
कॢप्तो यत्राऽभिनयविषयो मानवानां चरित्रं
नाट्याऽऽचार्यो जयति भगवान् श्रीपतिस्सूत्रधारः॥

एकैकोऽपि प्रकृतिनियतैः सप्तभिः शैशवाद्यैः
चित्रैरङ्कैरिव सुघटिते नाटके भौतिकेऽस्मिन् ।
भूयोभूयः प्रविशति विनिष्क्रामति स्वस्वकाले
स्वीकुर्वाणः क्रममनुसरन् भूमिकां हन्त ! तां ताम्॥

आदौ धात्र्या रचितशयनान्दोलिकां सोऽधिशेते
हर्षात् किंचिद्विहसति शिशुः रोदितीवाऽतिखेदात्।
भूयः किंचिन्मधुरमधुरं वक्ति लालप्यमानः
स्वादुंकारं पिबति च पयो मोदते मोदयन्नः ॥ १

बालो भूत्वा रुचिरवदनः पञ्चषाब्दो जनन्या
विद्याशालामनुदिनमसौ सादरं प्रेषितोऽपि ।
कुर्वन्नंसे पठनविमुखः पेटिकां पुस्तकानां
जल्पं जल्पं किमपि शनकै र्याति शम्बूकतुल्यः ॥

पश्चात्तीव्रं स्मरहुतभुजा तापितोऽश्मन्ततुल्यः
दीर्घंचोष्णं श्वसिति विवशो यौवनस्थः कृशाङ्गः।
पद्यं बध्नात्यपि च दयितालोचनाब्जेऽधिकृत्य
स्वाशंसाभिः प्रणयगुरुभिर्यापयत्येष कालम् ॥ ५

प्रौढः सोऽयं रणतलनिभे जीवलोके युयुत्सु
रन्योत्कर्षासह इव कृतानल्पसाध्यप्रतिज्ञः ।
क्रोधाध्मातो निकृतिकणिकामात्रतो मानशीलो
नाग्नेयास्त्रं गणयति यशोबुद्बुदं प्राप्तुकामः॥ ६

कालेऽभिज्ञः परिणतवया स्तुन्दिलो लम्बकूर्चः
धर्मस्थाने विरचितपटाटोप आस्ते स एव ।
धुन्वन्पाणिं भ्रुकुटियुतदृक् सोपपत्तिं सनीतिं
नव्यैश्चोदाहरणशतकैरूर्जितं वक्ति धर्मम् ॥ ७॥

वक्त्रे दैन्यं शिरसि पलितं कम्प्रता वाचि काये
कार्श्यं स्फारीकृतमहितलं चोपनेत्रे नसाग्रे ।
वासः स्कंधे वटुसमुचितं पादयोः पादुकेऽस्य
हस्ते यष्टिस्खलितगमनं वष्टि षष्ठीमवस्थाम् ॥ ८

अन्त्यावस्था बहुकृतिचिते चाद्भुते मानुषस्य
वृत्तान्तेऽस्मिन् तदनु खलु सा शैशवं यद्द्वितीयम्।
अक्ष्णा काणं गलितदशनं नीरसं मोहपिण्डं
भावैस्सर्वैरपि विरहितं मेदिनीभारभूतम् ॥ ९ ॥

इत्थंचैनां समुचिततरां भूमिकां नाटयित्वा
प्राप्ते कालेत्वितरजनवद्रङ्गभर्तुर्नियोगात् ।
विश्रान्तस्सन् क्वचिदपि यथापूर्वकं रङ्गभूमौ
भूयः सज्जीभवितुमयते हन्त ! जन्मान्तरं सः ॥ १०

A WISH.

Mine be a cot beside the hill ;
A bee-hive's hum shall soothe my ear ;
A willowy brook, that turns a mill
With many a fall shall linger near.

The swallow, oft, beneath my thatch
Shall twitter from her clay-built nest
Oft shall the pilgrim lift the latch
And share my meal, a welcome guest.

Around my ivied porch shall spring
Each fragrant flower that drinks the dew
And Lucy, at her wheel shall sing
In russet gown and apron blue.

The village-church among the trees,
Where first our marriage vows were given,
With merry peals shall swell the breeze
And point with taper spire to Heaven

ROGERS.

॥ श्रीः ॥

॥ सुमनोमनोरथः ॥

शैले क्वचिन्मम भवेदुटजः प्रशस्तः
प्रच्छन्नपार्श्वयुगलः सुमनोलतासु ।
संसेवितोऽतिमृदुलै र्विपिनान्तवातै
रुद्भासितश्च विरलैः सवितुर्मयूखैः ॥ १ ॥

स्वैरं पिबन् मधुरसं मधुपालिवर्गो
यस्मिन् समुद्धृतसुनीलपतत्रपङ्क्तिः ।
कुर्वंश्च झङ्कृतिरवं कलमुन्मदिष्णु
रानन्दयेदतितरां मम कर्णपालीम् ॥ २ ॥

स्रोतस्विनी च धरणीभृदुपत्यकायाः
प्रान्ते प्रभुग्नगमना वहतु प्रकामम् ।
उद्यत्तरङ्गतरला विशदोदपूरा
संस्नातमात्रमपि यत्र शुचो गलेयुः ॥ ३ ॥

अप्यन्तिके तटरुहां विटपान्तरेषु
    लीनाः शुकाः सुमधुराणि फलानि भुक्त्वा ।
पारेनदि प्रतिवसद्भिरवन्ध्यमित्रैः
    साकूतभाषणकलाकुशला रमन्ते ॥ ४ ॥

अग्रेकुटीरमवनीरुहवाटिकानां
    पुष्पेषु कर्बुरदलेषु मनोहरेषु ।
भास्वत्तुषारकणिकाभिरनुप्रभातं
    पुष्येत काऽपि मणिमौक्तिकराशिशोभा ॥ ५ ॥

मत्पाणिनाऽप्यवचितैः फलपुष्पपत्रै
    र्नद्या जलेन विमलेन च मानसेन ।
भक्त्या यदि प्रतिदिनं हरिमर्चयेयं
    स्यादेव जन्म सफलं भुवि मानुषं मे ॥ ६ ॥

दिष्ट्याऽध्वखेदमपनोदयितुं यथेष्टं
    प्राप्यास्मदीयसदनं बहुधाऽध्वनीनः ।
भोक्तुं मया सह यथोचितमच्युतस्य
    नैवेद्यशेषमनघं मुदितः प्रसद्यात् ॥ ७ ॥

शृण्वन्नथाऽस्य पथिकस्य विनोदवार्तां
    पुण्यां पठन्नपि पुनर्भगवत्कथां वा ।
यद्वा पिबन् मधुमयीं गिरमर्भकस्य
    शेषं दिनस्य गमयेयमहं सुखेन ॥ ८ ॥

सायन्तनं सवनकर्म ननु प्रवृत्तं
भो भो जनाः कुरुतचैतदिति ब्रुवाणाम् ।
आकर्ण्य शेषशयनालयपुण्यघण्टां
सज्जीभवेयमभिवन्दितुमिन्दिरेशम् ॥ ९ ॥

अत्राऽऽलयेऽन्वहमहं विजहार बाल्ये-
ष्यत्रैव मे त्वयि हरेऽजनि भक्तिरादौ ।
अत्रैव पादकमलं तव सेवितुं स्या
मत्रैव संततमहो रमतां मनो मे ॥ १० ॥

A FATHER'S ADVICE.

Give thy thoughts no tongue,
Nor any unproportion'd thought his act.
Be thou familiar, but by no means vulgar;
The friends thou hast, and their adoption tried
Grapple them to thy soul with hoops of steel;
But do not dull thy palm, with entertainment
Of each new-hatch'd, unfledg'd comrade. Beware
Of entrance to a quarrel, but, being in,
Bear 't that th' opposed may beware of thee.
Give every man thine ear, but few thy voice
Take each man's censure, but reserve thy judgment.
Costly thy habit as thy purse can buy,
But not express'd in fancy; rich, not gaudy;
For the apparel oft proclaims the man,

* * * * *

Neither a borrower nor a lender be
For loan oft loses both itself and friend
And borrowing dulls the edge of husbandry.
This above all: to thine own self be true,
And it must follow, as the night the day
Thou cans't not then be false to any man.

SHAKESPEARE—HAMLET Act I. 3.

उत्तमर्णोऽधमर्णो वा माभू रेकस्य हीयते ।
सुहृज्जनः सहर्णेन तथाऽन्यस्य मितव्ययः ॥ ८

अतीत्य सर्वमेतत्तु विद्धि धारय पालय ।
यतितव्यं वर्तितव्यं सम्मतेनान्तरात्मनः ॥ ९ ॥

चलत्वनारतं तच्च शर्वरीवानुवासरम् ।
तर्हि त्वयाऽभिद्रुह्येत नेतरः कोऽपि कर्हिचित् ॥

ALL'S RIGHT WITH THE WORLD.

The year is at the spring
And the day is at the morn.
Morning's at seven.
The hill side's dew-pearled
The lark's on the wing
The snail's on the thorn
God's in his heaven
All's right with the world.

ROBERT BROWNING.

॥ श्रीः ॥

॥ साधुवादमञ्जरी ॥

I

एष वसन्तो नूतनवर्षे ।
सुष्ठु विभाता भामिनि! रात्रिः ॥ १ ॥
अम्बुजिनीमुद्बोधयतीनः ।
आदिमयामे रम्यमहो! नु ॥ २ ॥
शीकरमुक्ताहारधरोऽद्रिः ।
नृत्यति हर्षान्निर्झरमेला ॥ ३ ॥
गुञ्जति भृंगो मञ्जु निकुञ्जे ।
नौति रमेशं द्वारि खगेशः ॥ ४ ॥
दीव्यति नाकेऽस्मत्परमात्मा ।
हन्त! जगत्यां साधु समस्तम् ॥ ५ ॥

II

भानुरुदेष्यन् कर्म सुवृत्तम् ।
पुष्यति लोके जन्मसुवृत्तः ॥ १ ॥
सेवितुकामाः स्त्रीपुरुषाश्च ।
तीर्थमिवाच्छं भक्तिसुबोधौ ॥ २ ॥

देवसपर्यार्थेऽवचिनोति ।
गन्धवहोऽयं नव्यसुमानि ॥ ३ ॥
सत्फलनम्रा पादपपङ्क्तिः ।
पूजति पान्थान् स्वागतपूर्वम् ॥ ४ ॥
तुष्यति चित्तेऽस्मत्परमात्मा ।
हन्त! जगत्यां साधु समस्तम् ॥ ५ ॥

III

अञ्चति सिञ्चन्नातपशान्त्यै ।
स्वामृतमब्दो ह्यार्तिहरोऽसौ ॥ १ ॥
भान्ति सरांसि स्वादुपयांसि ।
आर्यसदांसि स्वादुवचांसि ॥ २ ॥
राजति पर्णच्छायनिषण्णा ।
हंस्यथवेयं पद्मसरःश्रीः ॥ ३ ॥
कोकिलसङ्घः शाखिनिलीनः ।
माधवकीर्तिं गायति कामम् ॥ ४ ॥
विष्टपमीष्टेऽस्मत्परमात्मा ।
हन्त! जगत्यां साधु समस्तम् ॥ ५ ॥

IV

अस्तनगोऽसौ सत्पथभाजम् ।
धास्यति मित्रं मूर्ध्नि पवित्रम् ॥ १ ॥

तृड्वशवत्सं पाययितुं गौः ।
आह्वयतीयं प्रेमनिनादैः ॥ २ ॥
काननमल्लिश्री हँसतीयम् ।
नीतवतो निर्हेतु वृथाऽह्नः ॥ ३ ॥
उत्पलिनीन्दोर्दूरगतस्य ।
आगमवेलां रक्षति नूनम् ॥ ४ ॥
तिष्ठति धर्मेऽस्मत्परमात्मा ।
हन्त! जगत्यां साधु समस्तम् ॥ ५ ॥

V

बर्हिषि दीपाराधानशिष्टे ।
स्वच्छविमर्कौ न्यस्य कृतार्थः ॥ १ ॥
भोजनमन्वक् केलिकलाभिः ।
नन्दति लोकः चन्दिरकान्तौ ॥ २ ॥
आर्क्षविभूषा ज्यौत्स्नदुकूला ।
रज्यति पत्यौ रात्रिसतीयम् ॥ ३ ॥
नीरववीचीरत्नाधिकाञ्ची ।
ग्लानिवशाभूः कांक्षति निद्राम् ॥ ४ ॥
बोधति सुप्तेऽस्मत्परमात्मा ।
हन्त! जगत्यां साधु समस्तम् ॥ ५ ॥

Not for Sale.

PRINTED AT THE LAW PRINTING HOUSE, MADRAS—1924